

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 15, No. 2, 2020. Article ID: OJED-15-02-024
Article Info: Received 30 July, 2020; Revised 14 August, 2020; Accepted 17 August, 2020

OJED

An Online Journal
of Education

www.tci-thaijo.org/index.php/OJED

กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลโรงเรียนอนุบาลลักทอรัค

Parent's Strategies for Building Self-Esteem in Preschoolers

in Taktorrak Kindergarten School

วิชุดา ศรีราชา *

Wichuda Sriracha

วรวรรณ เหมชะญาติ **

Worawan Hemchayart

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยคือ เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ใน 3 ด้าน ได้แก่ การให้ความรู้ การมีส่วนร่วม การเสริมแรงทางบวก ตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาล ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอนุบาลลักทอรัค จำนวน 168 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองใช้กลยุทธ์ในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลโดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.07$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($3.72 \leq M \leq 4.38$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเสริมแรงทางบวก ($M = 4.38$) ซึ่งมีประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคือการสื่อสารอย่างให้เกียรติ ($M = 4.51$) รองลงมา คือ ด้านการให้ความรู้ ($M = 4.10$) โดยมีการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการใช้ชีวิต ($M = 4.19$) เป็นประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม ($M = 3.72$) โดยการทำกิจกรรมร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัว ($M = 4.25$) เป็นประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์ของผู้ปกครอง, การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง, เด็กวัยอนุบาล

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: wichuda.sr@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University
E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The research objective was to analyze parents' strategies for building preschoolers' self-esteem in 3 aspects: education, participation, and positive reinforcement. The sample was 168 parents whose children were enrolled at the Taktorak kindergarten school in the second semester of the 2019 academic year. The research tool was a questionnaire. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, means, and standard deviation.

The research results found that the overall level of parents' strategies in building preschoolers' self-esteem was at a high level ($M = 4.07$). All aspects were at the high level performance ($3.72 \leq M \leq 4.38$). The highest performance score was positive reinforcement, including respective communication as the highest average score in additional issues ($M = 4.51$). The following performance score is knowledge teaching ($M = 4.10$), including teaching and learning about life as the highest average score in additional issues ($M = 4.19$). The lowest performance score was being participants ($M = 3.72$), including the participation with family activities as the highest average score in additional issues ($M = 4.25$).

Keywords: parents' strategies, building self-esteem, preschoolers

บทนำ

การเห็นคุณค่าในตนเอง ถือเป็นหนึ่งในทักษะชีวิต ซึ่งเป็นความสามารถทางสังคมที่ใช้ในการรับมือหรือเผชิญกับความท้าทายพื้นฐานของชีวิตและการมีความสุขกับตนเอง พร้อมทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคงของมนุษย์และการรักษาความหวังในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคตของเด็ก (Colquhoun & Bourne, 2012) และยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เพราะจะช่วยให้เด็กเอาชนะอุปสรรคได้ดี มีทัศนคติที่ดี เห็นคุณค่าและนับถือตนเอง พร้อมทั้งใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ [สสส], 2561) ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝังให้เด็ก เพราะผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในด้านบวก รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และยังรู้สึกว่าตนสามารถยืนอยู่ได้ด้วยความสามารถของตัวเอง พร้อมทั้งได้รับการยอมรับจากบุคคลแวดล้อม ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในขณะที่ผู้มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองด้านลบ รู้สึกว่าตนเองด้อยค่า ซึ่งอาจทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ในชีวิต ไม่มีความสุขชีวิต หมกมุ่นใจในการเรียนหรือหมกมุ่นในการทำสิ่งต่าง ๆ (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2557) ดังนั้น ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทางจิตใจของมนุษย์ ซึ่งทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข เพราะการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญของพฤติกรรมที่พัฒนาไปเป็นบุคลิกภาพ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิต ส่วนหนึ่งมาจากการเห็นคุณค่าในตนเองในด้านต่าง ๆ ต่อไป (มาลิณี จุโฑปะมา, 2553)

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้ทั่วโลกต้องมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา [สกศ], 2561) โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต โดยองค์ประกอบหนึ่ง คือ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนและผู้อื่น โดยสร้างและพัฒนาให้เด็กรู้จักความถนัดความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของบุคคลแต่ละคน รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิตและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ], 2553) สอดคล้องกับ จินตนา ธรรมวานิช ที่ได้เสนอว่า การพัฒนา

คนในชาติที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตัวเอง เพราะสภาพสังคมไทยปัจจุบันส่งผลให้เกิดวิกฤติเด็กปฐมวัยใน ซึ่งเกิดจากค่านิยมที่มีการคาดหวังและผลักดันให้เด็กเป็นคนเก่งฉลาดกว่าคนอื่น ทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะที่สำคัญอื่น ๆ รวมถึงทักษะทางอารมณ์ และด้วยสภาพสังคมในปัจจุบัน (ผู้จัดการออนไลน์, 2560) ปัญหาการขาดการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้พบมาก ในกลุ่มเด็กขยายโอกาส ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2552 อ้างถึงใน ศุภางค์ สองเมือง, 2554) ซึ่งเด็กที่ขาดการเห็นคุณค่าในตนเอง มักมีบุคลิกภาพที่เฉื่อยชา ไม่มีความมั่นใจ เพราะรู้สึกกว่าตนเองด้อยกว่าผู้อื่น จึงทำให้ไม่กล้าแสดงออก ทั้งความคิดเห็นและการเข้าสังคม และไม่สามารถใช้ ศักยภาพทั้งหมดของตนเองได้อย่างเต็มที่ (เววดาว ดวงจันทร์, 2551) สอดคล้องกับ Colquhoun and Bourne (2012) กล่าวถึง ที่ลักษณะของเด็กที่ขาดการเห็นคุณค่าในตนเองว่า มักจะรู้สึกสิ้นหวัง อับอาย ขี้เขลา เห็นไม่คุณค่าในตนเอง ไม่ชอบเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ไม่มีความพยายาม มองตนเองในด้านลบ มักคิดว่าตนเองเรียนไม่เก่ง และทำอะไรก็ไม่สำเร็จ (จินตนา สงวนแก้ว, 2556) ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มักพบในกลุ่มเด็กขยายโอกาส (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2552 อ้างถึงใน ศุภางค์ สองเมือง, 2554)

การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้การยอมรับ ให้ความอบอุ่นและส่งเสริมให้กำลังใจให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในสิ่งที่พวกเขาทำ ถือเป็นการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองแก่เด็ก ทั้งยังเป็นการช่วยสร้างภูมิคุ้มกัน ซึ่งผู้ปกครองที่ใกล้ชิดเด็กควรป้องกันไม่ให้เด็กประสบความล้มเหลวบ่อย ๆ เพราะจะทำให้เกิดความท้อแท้ หรือหมดความภาคภูมิใจในใจตนเอง เพราะการอบรมเลี้ยงดูมีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้เด็กเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ปกครองจึงควรตั้งความคาดหวังไว้ให้พอดีกับความสามารถของเด็ก เพื่อให้พวกเขาสามารถทำได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับพวกเขา ทำให้เห็นคุณค่าแห่งตนซึ่งเป็นรากฐานของสุขภาพจิตที่ดี และส่งเสริมให้เด็กประเมินตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับที่เป็นจริง (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2557) เพราะพ่อ แม่ ถือเป็นตัวใจสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมสภาพแวดล้อมเชิงบวกให้กับเด็กเล็กเป็นอย่างมาก (ประเสริฐ ผลิผลการพิมพ์, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับ Lyness (2018) ได้อธิบายว่า ผู้ปกครองสามารถสร้างการเห็นคุณค่าสำหรับเด็ก ๆ ได้ด้วยการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะเด็กทุกคนแตกต่างกัน หน้าที่ของผู้ปกครอง จึงควรช่วยให้เด็กรู้สึกดีกับตัวเองเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับพวกเขาได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นการสร้างความสุขและช่วยให้เด็กสามารถปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองที่เกิดขึ้นได้ โดยขั้นตอนเหล่านี้ ควรได้รับการสนับสนุนที่ถูกต้องเหมาะสมจากผู้ปกครอง ในการส่งเสริมและพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับเด็ก เพื่อที่จะคงอยู่ตลอดไป ดังนั้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่พ่อแม่จะต้องค่อย ๆ สร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้ลูกตั้งแต่ขวบปีแรกเพื่อให้เด็กนับถือและเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น (สสส, 2561)

โรงเรียนอนุบาลรัก (นามสมมุติ) เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาในระดับชั้นเตรียมอนุบาลถึงชั้นอนุบาลปีที่ 3 ซึ่งได้รับเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำจากสภาการศึกษา โดยแนวคิดสำคัญของโรงเรียน คือ การสร้างความสุขและทัศนคติในการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนได้มุ่งมั่นและตั้งใจทำมาโดยตลอด รวมถึงการนำแนวคิดของนวัตกรรมเรกจิโอเอมิเลียที่เชื่อว่า “เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับพลังความสามารถและศักยภาพในการเรียนรู้และต้องการที่จะเป็นคนเก่งและคนดี” มาเป็นหลักสำหรับการเรียนการสอนของโรงเรียน และเนื่องจากโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดึงศักยภาพต่าง ๆ ในตัวเด็กออกมาเพื่อทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความภูมิใจและความสุข จึงได้เปิดโอกาสและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนในการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมและสนับสนุนตามสิ่งที่พวกเขาสนใจ เพราะผู้ปกครองถือว่าเป็นคนที่มีความใกล้ชิดและมีความสำคัญต่อความคิดและการกระทำของลูกมากที่สุด โดยเฉพาะกับเด็กวัยอนุบาล ดังนั้นการสนับสนุนให้

เด็กมีพลังและเต็มเปี่ยมไปด้วยศักยภาพ พร้อมทั้งเห็นคุณค่าในตนเองนั้น จึงควรเป็นความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและบ้าน เพื่อปลูกฝังให้เด็กรักที่จะเรียนรู้คุณค่าและคิดค้นจากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวด้วยตนเอง เพราะ การสอนมิได้จำกัดแต่ภายในห้องเรียนหรือเพียงจากคำสอนคุณครูเท่านั้น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ได้ชื่นชมโครงงานต่าง ๆ ที่เด็ก ๆ ได้ทำที่โรงเรียน และยังส่งเสริมให้เด็กได้ถ่ายทอดสิ่งที่เรียนรู้แก่ผู้ปกครอง ในวันเยี่ยมชมห้องเรียนและวันแห่งความภาคภูมิใจ ที่เด็กทุกคนจะได้แสดงความสามารถของตนเองอีกด้วย

จากทั้งหมด กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเลี้ยงดูเด็กเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก เพราะพฤติกรรมของเด็กจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิธีการและการมีส่วนร่วมของ ครอบครัว สนับสนุนเด็ก โดยการกระตุ้นจากผู้ปกครองด้วยการชมเชย รับฟัง เข้าใจ เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าใน สิ่งที่ทำ ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ดียิ่งระหว่างผู้ปกครองในการสนับสนุนเด็ก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาบทบาท ของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่เด็กต้องได้รับการสนับสนุน จากผู้ปกครองเป็นอย่างมาก เพื่อที่พวกเขาจะสามารถเห็นคุณค่าในตัวเอง ก้าวข้ามอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ที่จะ เข้าเข้ามาในชีวิตและพร้อมจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ภาคภูมิใจในตนเองต่อไป เพื่อเป็นประชากรที่มีคุณภาพใน สังคม

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลใน 3 ด้าน คือ การให้ความรู้ การมีส่วนร่วม และการเสริมแรงทางบวก

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าใน ตนเองของเด็กวัยอนุบาล จากเอกสาร ตำรา ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบ แนวคิดในการวิจัยดังตาราง 1

ตาราง 1

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล	ประเด็นหลัก
1. การให้ความรู้	1.1 การเป็นตัวแทนของความภาคภูมิใจในตนเอง 1.2 การอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการใช้ชีวิต
2. การมีส่วนร่วม	2.1 การทำกิจกรรมร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัว 2.2 การทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่น
3. การเสริมแรงทางบวก	3.1 การสื่อสารอย่างให้เกียรติ 3.2 การแสดงความรักและความใส่ใจ

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ปกครองที่เป็นพ่อหรือแม่ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ในโรงเรียน อนุบาลถักทอรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 286 คน

2.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองที่เป็นพ่อหรือแม่ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ที่กำลัง เรียนอยู่ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2562 ในโรงเรียนถักทอรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม

การศึกษาเอกชน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน วรณัณ แกมเกตุ, 2555) ในการประมาณค่าสัดส่วนประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้มีคลาดเคลื่อนได้ 5% ได้ขนาดตัวอย่าง 168 คน จากนั้น จึงกำหนดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์แบ่งแบบโควตาห้องละ 14 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลากตามโควตา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2

จำนวนประชากรและตัวอย่างจำแนกตามห้องเรียน

	ระดับชั้น												รวม
	อ.1				อ.2				อ.3				
	อ.1/1	อ.1/2	อ.1/3	อ.1/4	อ.2/1	อ.2/2	อ.2/3	อ.2/4	อ.3/1	อ.3/2	อ.3/3	อ.3/4	
ประชากร (คน)	27	26	26	26	26	26	26	25	20	20	19	19	286
รวม	105				103				78				286
ตัวอย่าง (คน)	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	168
รวม	56				56				56				168

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเรื่อง กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การให้ความรู้ การมีส่วนร่วม การเสริมแรงทางบวก ทั้งนี้คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดแบบลิเคิร์ตหรือมาตรวัดเจตคติ 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ ซึ่งแบ่งระดับการปฏิบัติดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติเลย/ไม่แน่ใจ

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา จากนั้นนำไปปรับปรุงเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ในการตรวจสอบโดยกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความเหมาะสม

3.2.2 นำมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องได้ค่าเฉลี่ยของเครื่องมือวิจัยอยู่ที่ 0.94 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 (IOC > 0.5) ซึ่งนับว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้ (วรณัณ แกมเกตุ, 2555) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเป็นฉบับสมบูรณ์ในรูปแบบของแบบสอบถามออนไลน์ (Google form)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยส่งทำหนังสือขอความร่วมมือจากสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ถักทอรัก

4.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนถักทอรักในการมอบหมายให้ครูประจำชั้นส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้แก่ผู้ปกครองที่ได้จากการสุ่มจับสลากอย่างง่ายเป็นรายบุคคล

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้ว นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.2 กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลความหมายค่าเฉลี่ย แต่ละด้านตามระดับความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เป็นแม่ คิดเป็นร้อยละ 75.60 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 96.43 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.60 ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีอาชีพพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 41.67 มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือน 50,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 86.90 ลำดับของบุตรปัจจุบันคือ คนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 62.50

2. กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล

ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ผู้ปกครองใช้กลยุทธ์ในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลโดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.07$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($3.72 \leq M \leq 4.38$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเสริมแรงทางบวก ($M = 4.38$) รองลงมาคือ ด้านการให้ความรู้ ($M = 4.10$) และด้านการมีส่วนร่วม ($M = 3.72$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า

2.1 ด้านการเสริมแรงทางบวก

ด้านการเสริมแรงทางบวกในภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.38$) โดยด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การสื่อสารอย่างให้เกียรติ ($M = 4.51$) โดยรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($4.60 \leq M \leq 4.67$) ได้แก่ การกล่าวชมเชยหรืออวยมให้ลูก และการตั้งใจฟังและให้เวลาลูก รายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($4.28 \leq M \leq 4.48$) ได้แก่ การให้เวลาในการพูดคุยซักถามเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ

และการถามลูกถึงเหตุผลหรือความคิดเห็น ส่วนด้านย่อยที่เหลืออีกด้านมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากคือ การแสดงความรักและความใส่ใจต่อความรู้สึกเด็ก ($M = 4.28$) โดยเกือบทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($4.47 \leq M \leq 4.78$) ได้แก่ การคอยดูแลและแสดงความเป็นห่วงด้วยการสัมผัสทางกาย และการแสดงความรักอย่างอ่อนโยนและการโอบกอด มีเพียงหนึ่งรายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.12$) คือ การอนุญาตให้ลูกซื้อสิ่งของต่าง ๆ ได้ตามความสนใจหรือความต้องการ

2.2 ด้านการให้ความรู้

ด้านการให้ความรู้ในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.10$) โดยทั้งสองด้านย่อยปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($4.02 \leq M \leq 4.19$) ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุดคือ การอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการใช้ชีวิต ($M = 4.19$) โดยมีหนึ่งรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.54$) คือ การพูดคุยหรือบอกกล่าวลูกอย่างชัดเจนเมื่อลูกทำตามข้อตกลง ที่เหลือเกือบทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($3.64 \leq M \leq 4.33$) ได้แก่ การสอนให้ลูกกล้าปฏิเสธหรือร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ และการบอกกล่าวหรือแนะนำลูกให้ลองทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่ไม่คุ้นเคย ส่วนด้านย่อยที่เหลืออีกด้านคือ การเป็นต้นแบบของความภาคภูมิใจในตนเอง ($M = 4.02$) มีสองรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.53$) ได้แก่ การกล่าวขอโทษต่อหน้าลูก และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอเพื่อแสดงให้ลูกเห็นถึงการมีวินัยในตนเอง ที่เหลือเกือบทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($3.56 \leq M \leq 3.80$) ได้แก่ การแบ่งปันอาหารหรือขนมแก่เพื่อนบ้าน การทำงานบ้าน/ งานสวน/ งานซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ จนสำเร็จ และการชวนลูกคัดเลือกของเล่น/ ของใช้/ สิ่งของที่ไม่ใช้งานหรือเหลือใช้แต่อยู่ในสภาพดีเพื่อนำไปบริจาค

2.3 ด้านการมีส่วนร่วม

ด้านการมีส่วนร่วมในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 3.72$) โดยด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากคือ การทำกิจกรรมร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัว ($M = 4.25$) โดยทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($4.01 \leq M \leq 4.44$) ได้แก่ การจัดสรรเวลาในแต่ละวันในการพูดคุยหรือเล่นกับลูก การใช้เวลาในวันหยุดสุดสัปดาห์ออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน การพาลูกไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ในช่วงเทศกาลสำคัญของทุกปี การวางแผนอย่างชัดเจนในการพาลูกไปเที่ยวต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ และการมอบหมายหรือให้ลูกช่วยงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ส่วนด้านย่อยที่เหลืออีกด้านมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางคือ การทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ($M = 3.19$) มีสองรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($3.70 \leq M \leq 3.72$) ได้แก่ การพาลูกออกไปเล่นร่วมกับเด็กคนอื่น ๆ ที่เป็นเพื่อนบ้านหรือชุมชน และการสมัครกิจกรรมของทางโรงเรียนให้ลูกเข้าร่วม มีเพียงสองรายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($2.34 \leq M \leq 3.49$) ได้แก่ การพาลูกเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญ และการพาลูกเข้าร่วมกิจกรรมอาสา มีหนึ่งรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.34$) คือ การพาลูกเข้าร่วมประกวดในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการขยายประสบการณ์ของลูกอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนอนุบาลลักทอร์รี่ ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านการเสริมแรงทางบวก

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเสริมแรงทางบวกผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในประเด็นย่อยพบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การสื่อสารอย่างให้เกียรติ เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้ว รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การกล่าวชมเชยหรือยืมให้ลูก การตั้งใจฟังและให้เวลาลูก แสดงให้

เห็นว่า ผู้ปกครองใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกด้วยการกล่าวชมเชย การตั้งใจฟังและการใช้เวลาลูกเป็นส่วนใหญ่ อาจเพราะว่าวิธีการเหล่านี้ เป็นวิธีที่ผู้ปกครองสามารถปฏิบัติได้ง่ายและปฏิบัติได้ตลอดเวลา ซึ่งน่าจะเป็นวิธีการสนับสนุนและส่งผลให้เด็กได้เห็นถึงคุณค่าในตนเองได้ชัดเจนและเกิดผลในทันที เช่น เมื่อพ่อแม่กล่าวชมเชยในสิ่งที่ลูกทำได้ ลูกมีการแสดงสีหน้าท่าทางที่พึงพอใจหรืออาจปรบมือให้ตัวเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตนได้รับการยอมรับและเป็นคนสำคัญสำหรับพ่อแม่ เพราะตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงเป็นผู้ใหญ่ เด็ก ๆ ในทุกสังคม จำเป็นต้องมีครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทำให้เด็ก ๆ ได้รู้ว่า ตนเป็นที่รักและเป็นคนพิเศษ (Parenting SA, 2010) ซึ่งการชมเชยหรือการชื่นชมที่ก่อให้เกิดผลดีกับเด็กมากที่สุด ควรทำอย่างสม่ำเสมอ โดยกล่าวชื่นชมด้วยการมุ่งเน้นไปยังกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ ควรเป็นการชื่นชมพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าการกล่าวชื่นชมอย่างกว้าง ๆ เพราะการอธิบายหรือช่วยให้ลูกตระหนักเห็นความสำคัญของพฤติกรรมที่แสดงออกมา จะช่วยให้ลูกประเมินคุณค่าในตนเองได้ผ่านทางการกระทำนั้น ๆ และที่สำคัญคือ การซื้อสัตย์ต่อคำชื่นชมที่มีให้ลูก เพราะหากพ่อแม่ชื่นชมทุกอย่างที่ลูกทำ คำชื่นชมเหล่านั้นจะมีค่าน้อยลง (Saad, 2016) นอกจากนี้ผลจากวิจัยยังพบว่า การอนุญาตให้ลูกซื้อสิ่งของต่าง ๆ ได้ตามความสนใจหรือความต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองไม่ได้เลือกใช้วิธีนี้เป็นหลักในการเสริมแรงทางบวก เพื่อช่วยสนับสนุนให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง ถึงแม้ว่าผู้ปกครองกลุ่มนี้ จะมีรายได้รวมของครอบครัวค่อนข้างสูงและสามารถที่จะอนุญาตให้ลูกซื้อสิ่งของต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ แต่เป็นเพราะว่าวิธีการนี้อาจปลูกฝังลักษณะนิสัยที่เอาแต่ใจหรือเป็นการตามใจเด็กทางอ้อม เพราะบางครั้งการที่ผู้ปกครองอนุญาตให้เด็กซื้อสิ่งของต่าง ๆ ตามความต้องการ อาจเป็นการตัดความรำคาญ เมื่อลูกเรียกร้องอยู่บ่อย ๆ ดังนั้น สิ่งที่เหมาะสมคือ การให้สิ่งของแก่ลูกตามโอกาสพิเศษหรือการจัดเตรียมอุปกรณ์สิ่งของที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสนับสนุนให้ลูกได้ลองทำสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง จึงจะเป็นการเสริมแรงทางบวกอย่างเหมาะสม เพราะการเสริมแรงทางบวกเมื่อใช้กับเด็กไม่ว่าจะเป็นการชมเชยหรือการให้รางวัล ย่อมส่งผลให้เด็กเรียนรู้ว่า ตนได้ทำพฤติกรรมบางอย่างที่ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและช่วยสะท้อนให้เด็กเห็นว่าตนเองมีคุณค่า ซึ่งเป็นการเพิ่มความถี่ในการประพาสติของเด็กที่ต้องใช้ชีวิตต่อไปในสังคมด้วยเช่นกัน

2. ด้านการให้ความรู้

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการให้ความรู้ผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในประเด็นย่อย พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งสองประเด็นคือ การอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการใช้ชีวิตและการเป็นตัวแทนของความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้ว รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การพูดคุยหรือบอกกล่าวลูกอย่างชัดเจน การกล่าวขอโทษต่อหน้าลูกและการใช้ชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองกลุ่มนี้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับเด็ก โดยเลือกใช้การอบรมสั่งสอนและการเป็นตัวแทนของความภาคภูมิใจในตนเอง เพราะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันที่ต้องเกิดขึ้น ซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบทของครอบครัว แต่การอบรมสั่งสอนเพื่อช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับเด็กนั้น ควรเป็นเรื่องของคุณธรรมและการทำสิ่งดีที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมถึงการสอนลูกคิดบวกและมีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่ดี โดยเริ่มจากการฝึกให้สังเกตจุดดีของตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งช่วยเหลือและเสียสละเพื่อส่วนรวม (สสส, 2561) ส่วนการเป็นตัวแทนของความภาคภูมิใจ ผู้ปกครองควรตระหนักว่า การอบรมสั่งสอนผ่านทางหนังสือหรือการบอกกล่าวอาจได้ผลน้อยกว่า การที่ลูกได้เห็นตัวอย่างผ่านสถานการณ์ในชีวิตจริง เพราะพ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและมีความสำคัญต่อความคิดและการกระทำของลูกมากที่สุด ทั้งนี้พ่อแม่สามารถเป็นตัวแทนในด้านคุณธรรม โดยการแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง พร้อมทั้งจะยอมรับความผิดและรู้จักขอโทษ รวมถึงแก้ไขสิ่งที่ได้ทำผิดนั้น หรือการเป็นตัวแทนในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแสดงให้เห็นถึงคามมีวินัยและความรับผิดชอบในการดำเนิน

ชีวิตของพ่อแม่ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังได้สะท้อนเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา ผู้เชื่อว่า “การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ” โดยทฤษฎีนี้เน้นบุคคลเกิดการเรียนรู้โดยการเลียนแบบจากตัวแบบ ซึ่งการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ การสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบ ผลการกระทำ คำบอกเล่าและความน่าเชื่อถือของตัวแบบ เพราะการเลียนแบบจะเกิดขึ้น ต่อเมื่อผู้สังเกตมีความใส่ใจต่อพฤติกรรมของผู้ที่เป็นตัวแบบ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ทั้งนี้คุณลักษณะของผู้สังเกตย่อมมีความสัมพันธ์ต่อการเลียนแบบด้วยเช่นเดียวกัน เช่น เด็กจะเลียนแบบเมื่อรู้สึกว่ามีค่าต่อผู้ที่เป็นตัวแบบ หรือต่อพฤติกรรมที่ตนเลียนแบบ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559) ดังนั้น เมื่อผู้ปกครองเริ่มการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก อาจเป็นการพูดคุย การตอบข้อสงสัยต่าง ๆ การแสดงตัวอย่างในการทำบางสิ่งบางอย่าง หรือแม้แต่การสอนให้เด็กรู้จักการกล่าวคำขอโทษหรือคำขอบคุณ โดยมีตัวแบบมาจากผู้ปกครองหรือคนใกล้ชิดที่แสดงให้เด็กได้เห็นเป็นแบบอย่าง เด็กก็จะเริ่มกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง ก่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวก เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกในทางที่ดีมากยิ่งขึ้น

3. ด้านการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในประเด็นย่อย พบว่าผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การทำกิจกรรมร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัว เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้ว ทุกรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่น การจัดสรรเวลาที่ใช้กับลูกในแต่ละวัน การใช้เวลาในวันหยุดเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกบ้าน การมอบหมายงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ และการพาลูกไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น แต่ในประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญ ต่อการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในครอบครัวมากกว่าการพาลูกร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้อื่นในสังคม อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองกลุ่มนี้อยู่ในวัยทำงานและส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ซึ่งมีเวลาค่อนข้างจำกัด คือ วันหยุดสุดสัปดาห์ วันหยุดนักขัตฤกษ์และวันลาพักร้อนประจำปีเท่านั้น ผู้ปกครองจึงเลือกใช้เวลาในการทำกิจกรรมตามความสนใจของลูกหรือคนในครอบครัวก่อน เพราะการใช้เวลาในการเลี้ยงดูเด็กถือเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งการที่พ่อแม่มีความยืดหยุ่นด้านเวลาถือเป็นผลดีต่อลูก เพราะสามารถจัดสรรเวลาเพื่อวางแผนทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับลูก หรืออาจเป็นการกำหนดกิจกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สามารถทำร่วมกันในชีวิตประจำวันและไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากนัก ส่วนการทำกิจกรรมนอกบ้านนั้น เป็นการช่วยให้พ่อแม่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับลูกมากยิ่งขึ้น เพราะนำไปสู่บทสนทนาาร่วมกันและได้ทำกิจกรรมด้วยกันมากขึ้น ถือเป็นการสร้างคุณค่าของคนในครอบครัวร่วมกัน นอกจากนี้ การทำให้ลูกรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวยังสามารถทำได้โดยการพาลูกไปแนะนำให้รู้จักกับญาติพี่น้องคนอื่น ๆ หรือการเล่าเรื่องราวของครอบครัวให้ลูกได้รับฟัง ซึ่งมีความสำคัญเพราะช่วยให้ลูกรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัว (Parenting SA, 2010) ข้อมูลพื้นฐานยังพบว่า ผู้ปกครองกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ต่อเด็กในฐานะแม่ ซึ่งแม่ผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับลูกมากกว่าพ่อ ส่งผลให้แม่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของลูก สอดคล้องกับ Pintoa et al. (2015) พบว่า ความผูกพันกับแม่ถือว่ามีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กมากที่สุด ส่วนความผูกพันระหว่างเด็กกับพ่อไม่ได้มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กมากนัก ดังนั้น ผู้เป็นแม่จึงมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าพ่อ ซึ่งแม่ควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับลูก ทั้งนี้เพราะการเห็นคุณค่าในตนเอง ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคล ช่วยให้ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเอง มีความหวังและมีความเป็นไปได้ต่อการประสบความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะมั่นใจในตนเองและมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมหรือจัดทำสื่อออนไลน์ เพื่อนำเสนอแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการใช้กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดกับเด็กวัยอนุบาลและให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลมากขึ้น

2. โรงเรียนอนุบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรการสนับสนุนหรือจัดการอบรมเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลแก่ผู้ปกครองอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล เพื่อจะนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติและสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในทิศทางเดียวกัน สำหรับการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาลต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2557, 14 มีนาคม). องค์ความรู้ภาษา-วัฒนธรรม(องค์ความรู้ภาษาไทย). *เดลินิวส์*.

<https://www.dailynews.co.th/article/222665>

จินตนา สงวนแก้ว. (2556). *การเห็นคุณค่าในตนเอง*. งามครุ. <http://taamkru.com/th/การเห็นคุณค่าในตนเอง/>

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. สุวีริยาสาส์น.

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561). *เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สายธุรกิจโรงพิมพ์.

ผู้จัดการออนไลน์. (2560, 21 กันยายน). *เก่งเต็มเมือง แต่คิดไม่เป็น วิฤตเด็กปฐมวัย ความสิ้นหวังการศึกษาไทย*. <https://mgronline.com/live/detail/9600000097087>

มาลีนี จุฑาปะมา. (2553). *การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นสำคัญไฉนและจะสร้างได้อย่างไร*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 2(2), 13-16.

วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แววดาว ดวงจันทร์. (2551). *การใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาความรู้รักเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศุภางค์ สองเมือง. (2554). *กลไกการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). *ปลูกฝัง Self Esteem ความภาคภูมิใจในตนเองให้ลูก*. ศูนย์ข้อมูล สสส. (Resource Center).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล*. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2560 (IMD 2017)*.

21 เซ็นจูรี.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 12). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Colquhoun, L. K. & Bourne, P. A. (2012). Self-esteem and academic performance of fourth graders in two elementary schools in Kingston and St. Andrew. *Jamaica. Asian Journal of Business Management*, 4(1), 36-57.
- Lyness, A. (2018). *Your child's self-Esteem*. KidsHealth from Nemours.
<https://kidshealth.org/en/parents/self-esteem.html>.
- Parenting SA. (2010). *Self-esteem: Parent easy guide*. <https://parenting.sa.gov.au/easy-guides/self-esteem-parent-easy-guide>
- Pintoa, A., Verissimoo, M., Gatinhoa, A., Santosa, A. J. & Vaughnb, B. E. (2015). Direct and indirect relations between parent-child attachments, peer acceptance, and self-esteem for preschool children. *Attachment & Human Development*, 17(6), 586-598.
<https://doi.org/10.1080/14616734.2015.1093009>
- Saad, N. (2016). *Raising confident kids 10 ways to foster self-esteem and avoid typical parenting mistakes*. Best of Parenting Publishing.